

«ФІЛОСОФІЯ СЕРЦЯ» ПАМФІЛА ЮРКЕВИЧА ЯК ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКОГО БУТТЯ

Озерова О. О., Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту ім. акад. В. Лазаряна

В наш час, коли такі чесноти людини, як моральність, душевність, співчуття, повага до ближнього поступово відходять на другий план, коли втрачається відчуття особистої відповідальності, відбувається пошук нових ідеалів як форма відповіді на виклики буття, необхідно більше уваги приділяти моралі та моральності.

«Філософія серця» П. Юркевича являє собою розгорнуту концепцію серця як визначальну основу фізичного і духовного життя людини, як символ її внутрішнього світу переживань. Людина пізнає навколишній світ за допомогою розуму, а пізнати красу й таємничість світу можна тільки серцем як центром усіх пізнавальних дій. За П. Юркевичем, розум – вершина, а серце – коріння духовного життя. Через серце людина здійснює емоційне осягання світу, яке є первинним та глибинним способом світосприйняття, забезпечує його цілісність.

Релігійна філософія П. Юркевича спрямована на вивчення проблем людини, її внутрішнього світу, загальнолюдських моральних принципів. У ній долаються протиріччя між науковим знанням і релігійним одкровенням, встановлюється діалог і співробітництво між наукою і релігією. Саме релігійні установки філософа зумовили його підвищений інтерес до проблем моралі. В своїй філософії серця П. Юркевич проголошує серце основою моральної особистості людини, і, поряд з цим, він не заперечує важливої ролі розуму в моральному становленні людини. Все це в сучасних умовах оновлення суспільства має велике соціально-практичне значення, а тому вивчення філософської спадщини П. Юркевича в усій глибині допоможе краще зрозуміти значення серця в житті людини та його вплив на вирішення сучасних етичних і моральних проблем.

Аналізується феномен загальнолюдської свідомості, ідея якої (як світової, єдиної, всезагальної) має давні корені у філософських вченнях та релігіях світу. П. Юркевич розглядає загальнолюдську свідомість як своєрідне синкретичне втілення найрізноманітніших форм духовної діяльності, що є спільною основою буденної свідомості, релігії, моралі, науки і філософії. Відповідно до цього філософія не протиставляється іншим формам суспільної свідомості, а

включає їх у себе в прагненні наблизитися до конкретної людини з її багатим життєвим світом, виконує важливу функцію узгодження, інтеграції всіх форм людського досвіду – пізнавального, практичного й ціннісного. Автор вбачає заслугу і новаторство П. Юркевича в тому, що він намагався збагнути філософське пізнання в усіх його багатогранних виявах – як аспект життя, як складову культури. У часи кризи філософії Юркевич передбачив подальші шляхи її розвитку, здійснив у своїй творчості варту уваги сучасних філософів спробу синтезу об'єктивного і суб'єктивного, науково-теоретичного і ціннісно-світоглядного.

Релігійна філософія П. Юркевича, поєднуючи в собі рефлексивність власне філософського світогляду і практичність світогляду релігійного, є не лише теоретичною, а й практичною. Її практичність полягає, насамперед, у зверненні до проблем моралі, в обґрунтуванні важливої ролі абсолютних і вічних моральних цінностей християнства в реальному людському житті. З позицій “філософії серця” П. Юркевич заперечує в етиці утилітаризм і “розумний егоїзм”, формалізм і ригоризм, проголошує рівновагу “голови” і “серця”, що є запорукою моральної цільності особистості.